

Naturkatastrofer, kyrkan och teologin

Det gångna årsskiftet har på ett dramatiskt sätt ruskat om i det svenska samhället. Den storm som lamslog stora delar av södra Sverige i början på året slog bland annat ut stora delar av elsystemet, telefonnätet samt vägar och järnvägar. Ändå har det varit ganska tyst kring denna naturkatastrof, eftersom den följde i spåren av den stora flodvåg, tsunami, som drabbade sydöstra Asien med sådan kraft att Sverige nog aldrig mer blir sig riktigt likt.

Man får nästan gå tillbaka till de båda världskrigen för att hitta en enstaka händelse som drabbat Sverige med sådan kraft som den stora flodvågen annandag jul 2004.

Många är de familjer som drabbats genom att deras nära och kära ryckts bort för alltid, kanske utan att kroppen någonsin återfinns. Mångdubbelt fler är berörda om man tänker på alla de gemenskaper, till exempel arbetsplatser eller skolor, som påverkats genom att någon eller några människor försvunnit för alltid, eller genom att de återvändande kommer hem med skador eller traumatiska minnen som kan följa dem under många år eller kanske för alltid.

Sällan har vi svenskar känt oss så små, eller känt av samhällets sårbarhet så tydligt, som nu. En inte helt överraskande effekt av händelseutvecklingen har blivit samhällets plötsliga behov av kyrkornas tjänster.

I många olika sammanhang har det firats sorge- och minnesgudstjänster. Präster och pastorer har fått del av en medial uppmärksamhet som bara några veckor tidigare varit helt otänkbar. Och vem hade trott, att det skulle firas en lördagsgudstjänst i samtliga domkyrkor i Sverige där åtminstone en minister fanns med i varje domkyrka?

Detta hände alltså lördagen den 8 januari 2005, samtidigt som en mer inhemsk storm drog fram över södra Sverige och skövlade stora områden.

Det är naturligtvis positivt att kyrkans tjänster efterfrågas men det allra viktigaste är att kunna ge svaret på frågorna:

Vad vill Gud i det som sker? Vilket budskap skall Kyrkan rätta till människorna?

Om man tänker efter, finns det ett ganska tydligt bibliskt grundmönster som besvarar de flesta av våra existentiella frågor. Låt mig antyda några punkter.

1. Gud har allting i sin hand, det som i teologin brukar kallas för *Guds allmakt*. Jesus gör ju själv anspråk på att ha all makt i himlen och på jorden (Matt 28:18–20).
2. Detta innebär inte, att Gud är *allorsakande*. Det finns en ond makt, som vill förgöra och förstöra, ”en ovän” (Matt 13:28).
3. Dessutom säger Bibeln, att *skapelsen är lagd under förgängelsen* (Rom 8:20 ff).

4. Vi människor vill gärna veta vem *som är skyldig* om någon drabbas av handikapp eller plötslig död, men Bibeln varnar för sådana spekulationer (Joh 9:2, Luk 13:1 ff).

5. Naturligtvis kan en människas livsstil leda till hennes död, tex om en alkoholist dör av leverskador, men *Bibeln varnar oss för att fälla domar* över varandra (Rom 2).

6. Däremot kommer Gud en gång att döma alla människor, och hans dom kan börja redan nu (Apg 12:23).

Olyckor och naturkatastrofer gör att vi alla blir stående med en mängd frågor. Exakt varför Gud gör saker och ting eller låter dem ske, kan vi aldrig reda ut. Men som kristna får vi hålla oss till några viktiga grundfakta:

- Den som lever i gemenskap med Jesus som sin Herre och Frälsare får ta till sig ordet: ”För dem som älskar Gud samverkar allt till det bästa” (Rom 8:28)
- När Gud låter olyckor inträffa, är ett viktigt syfte att väcka människor till omvändelse och tro. Denna aspekt poängterar Jesus själv i Luk 13:5 (en text som fanns i den tidigare evangelieboken men lyfts bort i den nya!); jfr fråga 106 i utläggningen av Luther lilla katekes¹
- Gud har aldrig lovat att *bevara oss* kristna från prövningar, däremot har han lovat att *vara med oss* om vi drabbas av livets flodvågor och eldslågor (Jes 43:2)
- Gud vill att vi skall leva med honom för alltid, först här i tiden och sedan där i evigheten. När han kallar oss hem, kan uppbrottet bli smärtsamt på olika sätt, inte minst för de efterlevande, men ur ett evighetsperspektiv är det aldrig en tragedi att få flytta hem till Gud (Fil 1:21 ff).

Naturligtvis brottas vi alla med olika frågor med anledning av de nyligen inträffade naturkatastroferna. Hur de skall hanteras i själavårdssamtal är ingen enkel sak. Men det är gott att lita på, att Gud har allting i sina händer.

Låt oss därför använda vår nådatid på ett sådant sätt, att vi med glädje och frimodighet kan se fram emot att tillbringa evigheten i hans himmelska glädje. (1 Pet. 3:15)

Rune Imberg

¹ Fråga 106 i 1878 års utveckling av Luthers lilla katekes: ”*Vad bör vi tänka om de olyckor som träffar människorna här i världen?* Svar: De olyckor som träffar människorna, bör vi aldrig anse vara slumpens eller ett blint och obevekligt ödes verk, utan de är skickade av Gud för syndens skull för att straffa, varna och väcka de ogudaktiga och pröva de gudfruktiga och stärka deras hopp, kärlek och förtröstan på Gud.” *Luthers lilla katekes*, utg. Sjögren-Widing, 1990.